

Case 8:

Zoologisk Have og giraffen Marius

DEN 8. FEBRUAR 2014 begyndte et billede af en halvandet år gammel giraf, Marius, at florere på de sociale medier foruden på danske og internationale avisers hjemmesider. De fleste kommentarer gik på, at det var for galt, at Københavns Zoologiske Have ville slå en ung og sund giraf ihjel, bare fordi de ikke havde plads til den.

Dyrevelfærdsorganisationer begyndte at planlægge en demonstration, og en facebookgruppe med navnet *Imod aflivning af giraffen fra Zoo i København* fik 3.000 likes på under 24 timer.

Den videnskabelige direktør i Københavns Zoo, Bengt Holst, var hurtig til at forklare, at haven deltog i et europæisk avlsprogram, der fastlagde bestanden, og at der ikke var mulighed for at sætte giraffen ud i naturen eller overføre den til andre zoologiske haver. Aflivning var eneste mulighed, selvom det ikke var med Zoos gode vilje.

Protesterne fra især udlandet fortsatte, men den 9. februar valgte Københavns Zoo at aflive Marius og invitere offentligheden til obduktionen af dyret.

Københavns Zoo agerede helt i tråd med Skovflåtmodellens lyttefase. Københavns Zoo har mange fans og faste besøgende. De er potentielle fortalere for Zoo og ikke et publikum, Zoo har andet end en klar interesse i at være respekteret af. Den store goodwill, Zoo allerede havde opsparet inden Marius-historien, var Bengt Holst og medarbejderne i Zoo meget opmærksomme på at beholde.

Zoo var, ifølge den pressemedarbejder, der bistod Bengt Holst, ikke forberedt på, *hvor* overvældende medieinteressen ville være, men de brugte deres intuitive sunde fornuft og indstillede sig på at stå til rådighed for alverdens journalister, så længe det måtte være nødvendigt.

De var gode til at forklare situationen til bunds, ærligt og troværdigt – også før Marius blev skudt. Og de var hurtigt klar over, at der aldrig kunne blive informeret nok eller svaret på spørgsmål nok.

Københavns Zoo slap samlet set forholdsvis godt afsted med aflivningen. Den generelle tillid, der er til velfærd og etik i netop danske zoologiske haver, var udfordret, og mangedoblet information var nødvendig for at bevare loyaliteten. At de ikke gav efter for protesterne, men holdt fast ved deres forklaring, var i sidste ende det, der parerede omtale-flåten fuldstændigt. Zoo agerede i overensstemmelse med sine egne værdier og fremstod derfor troværdig i langt de fleste modtagers optik.

Under obduktionen stod børn og voksne tætpakket rundt om Marius og fulgte processen på tættest hold og med stor interesse.

Afsenderens opsparede goodwill er altafgørende for fase to af Skovflåtmodellen. Københavns Zoologiske Have, der er en af Europas ældste, har igennem årene opbygget troværdighed og har altid været gode til at holde lærerige og spændende arrangementer for deres gæster, hvor de indbyder gæsterne til at kende det daglige zoo-liv ved at afholde alt fra pingvinfodringer til altså offentlige parteringer af dyr, hvilket stemmer overens med velviljeopbyggeren, der påbyder afsenderen at være imødekommende i forhold til de modtagere, de står overfor. Velviljeopbyggeren blev også brugt rigtigt, da Bengt Holst til

samtlige medier igen og igen forklarede, hvorfor en zoologisk have værdier ikke kan sammenlignes med livet på savannen, og at professionel omgang med dyr i en zoologisk have kalder på nogle andre dyreetiske normer end dem, vi kender fra tegnefilm og langdistanceopfattelse af dyr.

I forhold til moralopbyggeren gælder det om at udtrykke nogle menneskelige værdier, som modtageren kan spejle sig i, og for langt de fleste modtagergrupper lykkedes det for Københavns Zoo.

Da sagen buldrede, og tredje fase var på sit højeste, var Bengt Holst i snart sagt alle medier og slap godt afsted med sin optræden. Her er nøgleordet at styre. Afsenderen skal erkende det skete og forholde sig anerkendende til omverdenens forståelse af situationen, herunder svare redeligt på alle henvendelser. Og det må man sige, at Bengt Holst gjorde. Han blev interviewet eller omtalt i både BBC, CNN, New York Times, Bild, The Guardian, Time Magazine, Der Spiegel, New York Magazine og en masse danske medier. Han svarede grundigt på alle spørgsmål og gjorde sit for at udrede misforståelserne med især de udenlandske medier.

Englændernes tendens til at humanisere eller disneyficere blev meget synlig i et interview, Channel 4 lavede med Bengt Holst. Værten kommenterede blandt andet: "Jeg ved, at man som videnskabsmand skal holde sin distance, men jeg synes alligevel, at du udtrykker dig meget koldt og kynisk", og "Måske tager jeg fejl, men ingen af børnene, der faktisk ser helt forfærdede ud, mens dyret bliver flået i stykker, tænker vist over, hvor mange ryghvirvler den har."

Bengt Holst hidsede sig ikke op over værtens insisterende bemærkninger, men holdt fast i den forklaring, han havde haft fra start: "Vi taler om naturlige dyr og naturligt kød, hvis

du hentyder til, at vi serverede kødet til løverne. Hvorfor er det ondt eller koldt?”, sagde han ligeud og opbyggede derved en masse respekt. Han fremstod fagligt kompetent, præcis som dygtighedsopbyggeren tilsiger, i modsætning til studieværten, der udelukkende brugte patos i sin argumentation. Artiklerne gav positiv omtale af Københavns Zoo, og Bengt Holst undgik skaderne fra omtale-flåten.

Da sagen nåede fasen, hvor nøgleordene er forklaring og måske at levere en undskyldning, behøvede Bengt Holst ikke at gøre nogen af delene. Han havde forklaret sig dybdegående fra begyndelsen.

Kun cirka to måneder efter aflivningen af Marius blev fire sunde løver slået ihjel i Københavns Zoologiske Have, fordi der skulle gøres plads til en ny generation af løver. Men på grund af Bengt Holsts ligefremme måde at håndtere medierne og modtagerne på under Marius-sagen, mødte Københavns Zoo ikke en mediestorm denne gang. ”Jeg tror, at mange mennesker er blevet mere oplyste af sagen om Marius”, sagde den administrerende direktør for Københavns Zoo, Steffen Stræde, til Ritzau. ”Vi fortæller åbent og ærligt, hvad det er, vi gør og står for. Vi kravler ikke ned i noget hul omkring det her”.

Så Københavns Zoo klarede sidste fase i Skovflåtmodellen med bravur. Modtagerne har tillid til, at det, dyrepasserne foretager sig med aflivninger, er det rigtige. Den negative omtale er ryddet af vejen, og der kan gøres plads til nye passionsfortællinger om dyr, og hvordan der arbejdes professionelt i zoologiske haver. ■